

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Gyász a királynéért.

A király és a nemzet nagy halottja kiterítve fekszik. Holnap elindul a különvonat, mely Magyarország legnagyobb királynéjának drága tetemeit elhossa az idegenből, a szomorú emlékü helyről, hol egy istentelen ember állatias dühének esett áldozatul. Itthon pedig, az édes anya nélkül maradt két birodalom minden hajlékába beköltözött a gyász, sajnó szívünk fájdalomának őszinte kifejezése.

Érzi mindenki, nem kell magyarázni, hogy nagy okunk van a gyászra és nagy szükségünk van a vigasztalásra.

A magyarországi kath. egyház mélyen érzi, hogy mit veszített apostoli királyunk elhunyt hitvesében, nemzetünk szeretet védasszonyában. Kiveszi részét a király és nemzet mérhetlen gyászából. Siet a nagy áldozat bemutatásával segíteni az elhunyt királyasszony lelkén és siet imával erő, vigaszt, enyhét esdeni le a Királyok Királyától annak számára, akit ez a borzasztó katasztrófa a legmélyebben sújtott.

Az országos gyász alkalmából *dr. Schlauch Lőrincz* bibornok-püspök a következő körlevelet intézte egyházmegyéje papságához:

»Egy szó nyilallott a hazán keresztül,
Egy röpke szóban annyi fájdalom«.

Meghalt. Felsőleges királyasszonyunk **Erzsébet** királyné ő csász. és apost. kir. Felsőleges drága életét tegnap Svájcban, hol meggyöngült egészségi állapota miatt tartózkodott, egy kirándulása alkalmával a genfi hajóállomásnál egy istentelen gonosz gyilkos törével kioltotta.

És ez fokozza a legrettenetesebbé mélységes fájdalmunkat.

Kit vesztettünk el benne: mindenki tudja és ezért oly általános és metsző mindnyájunk mélységes fájdalma. Felsőleges királyunk s magyar nemzetünk védasszonya, földi őrangyala, lón az idők során Erzsébet királynéknak mellékneve magyar hazánkban, amelynek egész ezeréves történelme nem ismer királyt, kinek hitvese oly egészen meghódította s birtokolta volna a magyar nemzet szívét, kinek neve oly ragyogó helyet vívott volna ki történelmünkben, mint az, akinek most az egész világot megdöbbentő ravatalánál milliók és milliók szemében gyászköny ül.

És lelkünkben a gyászos ravatal szívfacsaró képe mellett szüntelen ott áll mártyr-koszorús szívvel felsőleges jó királyunk alakja, ki néma bánatában is mintha a prófétával szólana: „*Oh ti mindnyájan, kik átmentek az uton, figyelmezzetek és lássátok, ha vagyon-e fájdalom, mint az én fájdalomam*“ (Jeremiás 1. 12) s aki azon a téren is, melyről azt mondja a költő: „*Mi sem tesz oly nagygyá, mint a nagy fájdalom*“: példányképe, vezére népeinek; különösen azoknak, kikre, akár csak az istenfő Jób patriarchára, keserves látogatásokat bocsát, vagy enged a jó Isten, kinek megfoghatatlanok ítéletei s kifürkészhetetlenek utai.

És a szüntelen gondolat bánatos nagy királyunkra fájdalmunknak újabb forrásává válik, úgy hogy gyászoló nemzetünkre is lehet alkalmazni Jeremiás siralmát: „*Kihez*

hasonlítsalak téged? vagy kivel mondjalak egyenlőnek? kivel vessenek össze téged, hogy vigasztaljalak?“ (Jerem. 2. 13.)

»*Ha a jókat elvettük az Isten kezéből, a rosszakat miért ne vegyük el?*“ (Job. 2. 10.)

Különben is »*ki ismerte át az Ur értelmét? vagy ki volt az ő tanácsosa?*« (Sz. Pál. Róm. 11. 34.) Ki tudná megmondani, hogy ezen porig sújtó halál mit jelent, mely a természet rendje szerint, — mert »*el van végezve, hogy az emberek egyszer meghaljanak*« (Sz. Pál Zsid. 9. 27.), ugysis okvetlenül bekövetkezett volna; — mely gondolat gyötrő aggodalma szerető szívünkben, az utóbbi időkben szárnyaló betegséghírek nyomában, nem egyszer felakadt. — Ki tudná megfejtetni biztosan mély titkát ezen megdöbbentő halálnak, melylyel midőn egy tengernyi fájdalomtól tépett szívnek, egy a fiát sirató Rakhel fájdalomába merült szívnek dobogása s egyszers-mint keserve hirtelen megszűnt, a váratlan hirtelenség borzadalmának gondolatát is enyhíti a mégis maradt kevés előkészületi idő az örök élet nagy útjára.

A jó Isten tudja csak, hogy midőn megeléglően a boldogult fájdalmait, a földi korona helyett a mennyei korona dicsőségére hívta őt, melynek nincsenek tövisei: miért engedte meg, hogy gyilkos tör oltsa ki áldozatszerűen a föld egyik legdrágább életét.

Az azonban bizonyos, hogy „*Az Ur adta, az Ur elvette; amint az Urnak tetszett, úgy lön; legyen áldott az Ur neve.*“ (Job. 1. 21.)

Van enyhülés a fájdalom megosztásában, az általános benső részvétben is, de az igazi vigasztalást csak a jó Istentől várhatjuk.

E végből a nemzeti gyászban való részvétel megnyilatkozásául rendelem a következőket:

1. Egyházmegyéim minden önálló lelkeséggel bíró egyházában boldogult királynéknak temetése napján . . . ünnepélyes gyászmise tartandó, melynek végén felsőleges Urunk királyunk megvigasztaltatásáért 3 Miatyánk és 3 Üdvözlégy lesz mondandó. Ezen gyász-istentiszteletre a polgári és katonai hatóságok és hivatalok meghívandók, a hívek a templomban, vasárnap esetleg nem esvén közbe, többször is figyelmeztetendők.

Ezen ünnepélyes gyász-istentiszteletet székesegyházamban már f. hó 13-án, kedden tartom meg.

2. Az előbbi pontban említett gyász-istentiszteleten a tanuló ifjuság vegyen részt s utána minden tanintézetben legyen gyászünnepély, mely legalább is annyiból álljon, hogy egyik tanintézeti tanár, illetve tanító (tanítónő) a nemzeti csapás nagyságát méltassa s elhunyt királynéknak emlékezetét a megrendítő szomorú alkalomnak megfelelő módon kegyeletes szavakkal véssze az ifjuság lelkébe.

A temetés, illetve gyászünnepély napján a főhatóságom alatti összes tanintézetekben szüneteljen a tanítás.

3. A temetésig minden nap, a déli Urangyalára szólító harangozás után, továbbá a temetés napján és órájában az egyházmegye összes harangjai meghuzas-sanak.

4. A temetésig lehetőleg minden lelkeségen és iskolán fekete lobogó legyen kitűzve.

Adj Uram a boldogultnak örök nyugalmat és az örök világosság fényeskedjék neki!

Felsőleges királyunknak és családjának, nem különben mindnyájunknak vigasztalást! Amen.

Nagyvárad, 1898. szept. 11.

Lőrincz,
bibornok, püspök.

A királyné halála.

Két vizsgálat folyik most, két seb fölött.

Az egyik egy picziny seb rémitő gonoszság keze által ejtve. Megállapítva immár a seb méretei, minősége a legapróbb részletekig.

A másik seb rajtunk lett ejtve, méretei nincsenek, megmérhetetlen s csak latolgatjuk terjedelmét, vizsgáljuk minőségét és érezzük hatását, mert fáj ez a seb nekünk, nagyon fáj.

Megnyugvást nem tudunk találni a megváltozhatatlanban s elvándorolhatunk a kéklő hegyek közé s látni véljük a *Baurivage* fogadó lebecsátott függönyei mögött felséges halottunkat, amint az egyszerű fogadóbeli ágyon kiterítve fekszik fehér köntösbe burkolva.

Virág koszorúk borítják az egyszerű ravatalt, melyet a mérhetetlen részvét küldött.

Mig a két apácza halkán imádkozik a királynő ravatala mellett, azalatt kívül folyik a hivatalos hajsza.

Mit keresnek a hivatalos személyek légiói oly szorgosan?

Talán a mi sebünkre keresnek balzsamot? talán megnyugtatót keresnek a Burgban kesergő ősznek?

Oh nem! Ezeknél sokkal kevesebb ami után kutatnak. Hivatalos adatok után kutatnak és a halálhozó tör után.

Amazokat nem találják sehhol . . .

A város gyászbán.

Azt a kimondhatlan gyászt és fájdalmat, a mely az egész magyar nemzetet megrendítette, Nagyvárad közönsége külsőleg is méltó módon fejezi ki.

Az egész városban alig van ház, a melyen nincsen gyászlobogó.

A kereskedések kirakatai nagy gyászpompával vannak átalakítva. Boldog emlékü királyné

nénk arczképét gyászleplek, fátyolok övezik; gyertyák és lámpák között.

A Szent László-téren különösen a divatáru üzletek, köztük a *Kunz* cégé, továbbá a *Főutczán Csillér* Imre és társa, a *Merkadó* testvérek, *Kádár* János üzletei, továbbá a *German* Károly és *Wiszlóvits* Adolf temetkezéseinek kirakatai emelkednek ki szép díszítéssükkel.

Azok az egyletek, intézetek, a melyek ezeken a napokon akartak gyűléseket, értekezleteket, ünnepélyeket rendezni, mind későbbre halasztották.

A vendéglők üresek, elhal a vidámság.

A kávéházak közönsége is némán olvassa a lapokat, hogy a megrendítő szerencsétlenségről szóló legújabb híreket megtudja. A szokott zaj helyet csend, fájdalmas néma boru ül a lelkeken.

Requiem a székesegyházban.

Az országot megrendítő gyász eset alkalmából dr. *Schlauch* Lőrincz bírónok, püspök rendeletéből a temetés napjáig minden délben az egyházmegye összes templomainak harangjai meghuzatnak.

A székesegyházban ma, kedden délelőtt 9 órakor nagy gyászmise lesz.

A négy méter magas katófalka a templom hajójában, a Szent László és Szent József tiszteletére szentelt oltárok között van nagy gyászpompával felállítva, tetején a koronával.

A katófalkát *Barényi* püspökségi főkeresztész díszítette fel virágokkal és déli növényekkel.

A gyászmise után, melyet dr. *Schlauch* Lőrincz bírónok tart, öt abszolutió lesz; ezeket négy apát-kanonok végzi infulával s az ötödiket a bírónok Ő Eminenciája tartja, viola színű bírónoki gyászbán.

A gyászmisen a megerősített székesegyházi énekhar *Brosig* nagy requiemjét adja elő *Beleznay* karmester vezetése alatt.

A requiemen a hatóságok, hivatalok tagjai, az iskolák, intézetek, árvaházak növendékei vesznek részt.

Rendkívüli városi és megyegyűlés.

Mint már említettük, a belügyminiszteriumból a nemzetet ért mély gyászt táviratban tudatták az összes törvényhatóságokkal.

Biharmegyéhez és Nagyvárad városához vasárnap érkezett a következő távirat:

Budapest, szept. 11. (Érkezett déli 12 óra 50 perczkor.) Erzsébet királyné Ő császári és királyi Felségén egy anarchista által törzsúrás ejtve, Ő Felsége tegnap, szept. 10-én meghalt. Ezen nemzetünket és királyunkat ért megrendítő gyász esetről a törvényhatóságot mély megilletődéssel értesitem. *Jakabffy*, államtitkár.

Ugyancsak távirati értesítést kapott *Beöthy* László főispán, mire a következő átiratot intézte Biharmegye alispánjához.

Tekintetes Alispán Ur!

Azon tudatban, hogy a törvényhatóság közönsége élénken érzi szükségét annak, miszerint Erzsébet királyné Ő cs. és kir. Felsége gyászos elhunytával a nemzetet és királyunkat ért megrendítő gyász esetet alkalmából hódolatteljes részvételnek és hazafias mély fájdalomnak a maga részéről is mielőbb méltó kifejezést adjon, indítatva érzem magamat a vármegye törvényhatósági bizottságát f. évi szeptember hó 16-án d. e. 10 órájára rendkívüli közgyűlésre ezzel összehívni.

Miről tekintetes Alispán urat oly felkéréssel értesitem, miszerint erről a törvényhatósági bizottság tagjait szokott módon értesíteni sziveskedjék.

Nagyvárad, 1898. szeptember 12.

Beöthy László,
főispán.

Ugyancsak ilyen szövegű átiratot intézett a főispán dr. *Bulyovszky* József Nagyvárad polgármesteréhez, azzal a különbséggel, hogy a rendkívüli városi közgyűlést szeptember 15-én csütörtökön délután 3 órára hívta össze.

Ugy az alispán, mint a polgármester azonnal intézkedtek a rendkívüli közgyűlések összehívásáról, a melyeken intézkednek, hogy miképpen fejezze ki részvétét a két törvényhatósága megrendítő esett felett.

A kibocsátott gyászkeretes meghívók a következők:

Minden Bizottsági tag urnak.

Azon mélyen megrendítő gyász eset alkalmából, mely Ő császári és királyi Felségét és az egész magyar nemzetet Ő cs. és kir. apostoli Felségének Erzsébet királynénak gyilkos kéz által okozott elhalálozásával érte, Főispán ur Ő Méltósága mai napon 837/898. szám alatt kelt intézkedésével f. évi szeptember hó 16-ának d. e. 10 órájára vármegyei rendkívüli közgyűlést hívott össze.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

A királyné Nagyváradon.

— Az első sugár. —

Mérhetetlen az a gyász, mely egy egész nemzetet borít le. Az a sötét kétségbeesés, mely a hősokeket is félelemmel tölti el, mely a legzseniálisabb főt sem engedi belátni a jövőbe, mikor senki sem önmagáért, mindnyája mindnyájáért remeg.

Ilyen fájdalom, ilyen gyász ülte meg a magyar nemzetet nagy harcra után. A multban nem mert vissza szállni az emlékezet, kísérteteket látott ottan, vért és pusztulást s a jövőre hiába nézett esdve; ridegen, kérlelhetlenül állott az előtte. Elvesztette hitelét a magyar nemzet, eláztatták régi hírét ellenségei s azok állottak fel bírójául, kik véres kudarcokat akartak megbosszulni rajta.

Ebbe a nagy nemzeti elcsüggedésbe, ebbe a reménytelen gyászba fény villant fel egyszer.

Az osztrák császárné magyar királyné akart lenni és látni óhajtott a népet. Ujságok, fürge hírlapok nem igen voltak még akkor, de ez a hír terjedt mint a futó tűz szerte a hazában. Hihetetlennek tartották, nagyon gyors

átmenetnek a bosszútól a szeretet és bizalomba, de megjött az okadatolás, a magyarázat is, hogy a királyné szíven vezet keresztül az ut s azon a szíven túl csak szeretet lehet a folytatás. A királynő szeret minket.

Csakugyan eljött a nagyasszonyunk közénk. Nem volt vasút, nem volt kényelem az utazásban, de eljött, itt járt köztünk még akkor is, mikor gyermeke betegségéről vette a híreket, ameddig csak itt lehetett, mert a nemzet szívet akarta bérni, úgy amint ő nekünk adta a magát.

1857 márczius 18-án hivatalos értesítést kapott a nagyváradai lat. szert. püspökség, *Zichy* Hermann gróf cs. k. helytartósági alelnöktől az uti tervet illetőleg.

„Ő cs. kir. ap. Felsége, legkegyelmesebb Urunk, Felséges Nejével együtt, f. évi május havában hazánkban át körutat tenni s ugyanekkor vidékünket is legmagasabb látogatásukkal szerencsétlenni méltóztatnak.

Az eddigi utazási terv szerint Ő Felségeik május 14-én Gyulára, 15-én Nagyváradra, s 18-án Debreczenbe fognak érkezni, mely városokban egyszersmind a legmagasabb éjjelszállás is leend.

Máj. 16. s 17-ét Ő Felségeik Nagyváradon méltóztatnak tölteni.

Alkalom nyílik ezuttal az egyházi s világi Főuraknak, s az egész nemességnek a fentemlített állomásokon Ő Felségeik hódolatára megjelenni s a fogadtatási ünnepélyek díszét emelni.

Ezt a tervet lehetetlenné tette *Zsófia* főnő betegsége, de mihelyt a gyermek főherczegnő egészségi állapota kissé jobbra fordult, ott hagyta a gyermekét a királyné, hogy hozzánk, másik beteg gyermekéhez jöjjön, kiknek szintén szükségük volt szerető anyára.

Május 26-án kedden d. u. 2 órakor érkezett meg. Korán délelőt tódult már a nép a a szalontai országuttra, hol a felséges párt várták. Messze vidék népe sereglet össze, hogy lássák azt a felséges nőt, aki így tud szeretni minket, tenger gyűlölet közepette is s a királyt, ki neje szíven át akarja ezentulátni Magyarországo. Arad és Szathmár pompás bandériumot küldött a fogadtatásra, melyek városunk díszes bandériumával hatalmas és szemkápráztató csapatot képeztek a diadal kapu körül. Innét kezdve a püspöki rezidenziáig a Német-utczán, Szt. László-téren, Főutczán végig a katonaság, tanuló ifjuság, a czéhek állottak sorfalat, kiknek kordonján tul megszámlálhatatlan sokaságban tolongott a nép.

Ezen gyűlés egyedüli tárgya lesz a legfelsőbb uralkodó házat és az egész országot lesújtó szerencsétlenség alkalmával a vármege közönsége által teendő intézkedések tárgyában hozandó határozat.

Midőn erről bizottsági tag urat értesitem, egyuttal felkérem, hogy a rendkívüli közgyűlésen lehetőleg megjelenjen szíveskedjék.

Nagyvárad, 1898. szeptember hó 12-én.

Szunyogh Péter,
alispán.

Felhívás!

Főispán ur 5 méltóságának 837—1898. számú intézvénye folytán felkérem Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjait, miszerint *a szeptember hó 15-én, azaz csütörtökön d. u. 3 órakor* megtartandó rendkívüli közgyűlésen teljes számban megjelenjen méltóztassanak, hogy Nagyvárad város közönsége a trón zsámolya előtt kifejezést adjon ama megmérhetetlen veszteség fölött érzett legbensőbb és legmélyebb részvétének, mely Felséges Urunkat és hazánkat szeretett királynénk váratlan halála folytán érte.

Nagyváradon, 1898. szeptember hó 12-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

A rendkívüli közgyűlésen úgy az alispán, mint a polgármester a többi között indítványozni fogják, hogy hódoló részvétét felirat útján fejezze ki mindkét törvényhatóság.

A rendkívüli közgyűlésen a bizottsági tagok feketében jelennek meg.

A keresk. és iparkamara részvéte.

A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák szintén részt vesznek a nemzet gyászában. Az egyes kamarák kiküldöttjei egy csoportban fognak Bécsben a temetésen megjelenni.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara is küld képviselőt a temetésre, aki Budapesten csatlakozik a többi kamarák kiküldöttjeihez. Még nem állapodtak meg a kamaránk képviselőjének személyében; valószínűleg *Janky József* elnök és dr. *Sarkadi Lajos* titkár utaznak fel a temetésre.

A székesegyházban ma délelőtt 9 órakor tartandó gyászmisén *Janky József* elnök és dr. *Sarkadi Lajos* titkár képviselik a kamarát.

A nagyváradai kamarát vasárnap délután

b. *Dániel* Ernő keresk. miniszter táviratban értesítette a gyászsetről.

Az iskolák gyásza.

A kultuszminiszter kir. tankerületi főigazgatót, a kir. tanfelügyelőt táviratilag értesítvén a gyásztól, elrendelte, hogy a szomorú eset alkalmából az iskolákban az előadásokat szüntessék be.

A kir. kath. jogakadémián a tanév még nem kezdődött meg s így az előadások megkezdését a temetés utánra halasztották.

Az összes középiskolák előadásait szintén elhalasztották.

A községi iskolákban tegnap az előadások megkezdésének időpontjában az illető tanítók ismertették a rémes esetet a növendékekkel s tudatták, hogy a jövő hétfőig az előadások szünetelnek.

A r. kath. tanulók megjelennek a székesegyházban ma tartandó requiemem; a többi felekezeti tanulók az illető felekezeti templomokban tartandó gyászisteni tiszteleten vesznek részt.

A községi polgári iskola növendékei kalapjukon és karjukon gyászfátyolt viselnek.

A kath. iskolákban a temetés napján lesznek gyásznappélyek, a többi iskolákban tartandó gyásznappélyek ideje azonban még nincs megállapítva.

A kir. kath. jogakadémia ifjusága ma tartja a gyásznappélyét és erre nézve a következő felhívást adjuk:

Szeretett Akadémiai Polgártársak!

Az akadémiai igazgatóság megbízásából az idő rövidsége folytán ez uton kérék fel benneteket, hogy a tragikus véget ért Felséges Királyasszonyunk lelkiüdvéért ma f. hó 13-án a lat. szert. székesegyházban d. e. 9 órakor tartandó gyászsistentiszteleten testületileg leendő megjelenhetés céljából pont 1/9 órakor a jogakadémián teljes számban gyülekezni szíveskedjetelek.

Egyidejűleg arra is felkérlek benneteket, hogy ugyan csak ma d. e. fél 12 órakor akadémiánk I-ső számú tantermében Ő Felsége a Királynénk elhalálozása folytán a külső gyász s a részvét legfelsőbb helyen való kifejezésének módozatai megállapításá-

nak céljából szintén teljes számban megjelenjen szíveskedjetelek.

Nagyvárad, 1898. szeptember 13-án.

Hazafias üdvözléssel:

Puskás L. Béla,
IV. éves joghallgató.

A hivatalos lap tegnapi rendkívüli kiadása a következő közleményt tartalmazza:

A magyar nemzet gyásza.

»A népszerűségnek az az évtizedek óta folyvást hódolattal, hálával és rajongással kifejezett lelkesedése, melylyel a hű magyar nemzet mindig és mindenütt elárasztotta jóságos Királynéját, valahányszor csak az országban megjelent s huzamos ideig és mindig szeretettel időzött, s legmelegebb áldásával kísérte minden lépését midőn távoli földeken, anyai mély fájdalmi közben vigaszt keresni járt: egy elremitő hír súlyos hatása alatt egyszerre szóval ki nem fejezhető bánatra és izgató keserűségre vált.

Ha a természetnek kivételt nem ismerő rendje szerinti halállal veszítettük volna is el nemzetünk e földi patronáját: akkor is nehéz volna megnyugodni e minden jó lelket nyomasztó csapásban. Hát még így, mikor a közbánat érzésébe az a keserítő tudat vegyül, hogy a legnemesebb sziv, a legáldottabb királyné, a kiért annyian lettek volna készek feláldozni saját életüket, egy elálatiasult örvény ember gyilkoló kezének esett hirtelen martalékul.

Hányan, de hányan mondhatták el a hír hallatára világszerte, különösen hazánkban ugyanazokat a mélyen megindító, egyszerű szavakat, melyeket Ő Felsége a király a nagy megrendülés első perczeiben ejtett ki: »Megfoghatatlan, hogy mint támadhatta meg egy ember ezt az Asszonyt, a ki egész életén át soha rosszat, mindig csak jót tett!«

Előkészületek a temetésre.

Budapest, szept. 12. (Saját tud. táv.) A temetésre a székes főváros küldöttségeként *Márkus József* főpolgármester, *Halmai János*

Megdördült a jelző mozsár lövés, megkonduktak a harangok az egész városban s míg a polgármester vezetése alatt kivonuló tanács üdvözli a királyi párt, addig a nép mohón figyel minden vonását annak a csodaszép asszonynak, ami nagyasszonyunknak, hogy szívébe vésvé maradjon örökre.

Igazi öröm mámor öntötte el a népet ezután, mert amit a számító ész nem tudott remélni, azt megérezte már a sziv, hogy jobb jövő derül a hazára.

A püspöki rezidenciában aztán az előkelelőségek személyesen is érintkezettek a királyi párral. Fent a nagyteremben b. e. *Szaniszló* püspök fogadta, szíve lelke belsejéig meghatva, a felséges párt, kikhez hosszú sorban vonultak a deputációk, üdvözlést mondani, reményt meríteni.

Átöltözés után egyenesen a templomba mentek Ő Felségeik »Te Deum«-ra.

Mily örömmel adhatott hálát az Istennek a felséges asszony, hogy így megértette őt a nép s mily boldogan imádkozhatott a nép azért, ki szeretetre fordította a megtorlást!?

Te Deum után a váradi hölgyek emlékekkel lepték meg a felséges asszonyt, ki bájával, sze-

retreméltóságával valóságos extazisba hozta az egész asszony deputációt.

Három órától 5-ig tartott a deputációk bemutatása, 5 órakor ebédhez ültek Ő Felségeik, mely után a város kivilágítása és egy impozáns fáklyásmenet gyönyörködtette őket.

Május 27-ét ünnepségek töltötték ki.

8 órakor katonai szemle.

9 órakor a nagyváradai indóház alapkövetéle.

10 órakor a templomok, hivatalok, intézetek stb. megsejmelése.

12 órakor audentiák.

1 1/2 órakor villásreggeli.

3 órakor népünnep a Rhédey-kertben.

5 1/2 órakor ebéd.

Este 9 órakor a város által rendezett diszmulatság.

A vasuti indóház alapkövetélehez csak belépti-jegyekkel lehetett bejutni s a kis ezüst kalapácsal a Felséges asszony is ráütötte a köre a szokásos kalapács ütést. Káptalanunk egyik minden tiszteletre méltó tagja most is kegyelettel emlékezik vissza erre az ünnepségre, melynél, mint a püspöki aula egyik fiatal papja, ő tartotta egy selyem párnán a szertartásos kalapácsot.

Az intézetek között hosszabb időt töltött a Felséges pár az *Orsolya* zárdában.

28-án csütörtökön reggel 8 órakor távoztak el Ő Felségeik városunkból Debreczenbe, hol az első csapás érte a Felséges asszonyt: itt vette hírét, hogy beteg gyermeke *Zsófia* meghalt. Erről rövid feljegyzést találtunk.

30. Május.

»Zsófia hercegnő tegnap este fél 10 órakor meghat. Ő Felségeik ma Bécsbe utaztak.

Helytartótanács elnökségéhez jött a sürgöny a general Guvernements-től.

Gyászba volt borulva a nemzet, mikor az első szeretet sugár a királyné jó szívéből új reményre kellett bennünket. Ez a remény megvalósult és minden, ami valóra vált, a királyné jó szívéhez van tapadva.

Most megszűnt dobogni ez a sziv és gyász borult ismét reánk. Mély, sötét gyász tli meg ismét a szíveket, mert akit ez a nemzet szeret, azt csak jobban tudja szeretni, de elfelejteni soha. Nem is lehet elfelejteni a mi nagyasszonyunkat, hisz oly rövid, de oly nemes élet-története volt, odafér a sirkereszt lapjára, mert két szóból áll:

Szeretett — szenvedett.

P—y.

polgármester, *Matuska* Alajos helyettes polgármester, *Rényi* Dezső főjegyző és hat székes fővárosi bizottsági tag megy. Ha a temetés — a végleges megállapodás szerint — csakugyan szombaton lesz, akkor a küldöttség már csütörtökön megy Bécsbe.

Halmos János polgármester, a szabadság idejét megszakítva, ma este Budapestre visszakerül s holnap átveszi a hivatalát és a gyászintézkedésekre vonatkozó teendőket személyesen végzi.

A temetés napján az összes székes-fővárosi hivatalok és iskolák szünetelnek. A főbb utvonalakon a gázlámpák és kandeláberek égni fognak. A lámpák üvegjeit gyászfátyollal vonják be. A temetés ideje alatt az összes templomok valamennyi harangjai szólni fognak.

Az országszerte tartandó gyászistentiszteletekre vonatkozólag — hogy csak együttesen történjenek — a kormány külön intézkedéseket fog tenni s a székes-főváros is lehetőleg ehhez szándékozik alkalmazkodni.

Az utolsó út.

Tegnap éjjel tíz óra ötven perczkor külön udvari vonat Genfbe ment, honnan a királyné holttestét haza fogja hozni. Az udvari vonattal utazott *Bellegarde* Ferencz gróf főudvarmester, *Harrach* Mária Terézia grfné a királyné főudvarmesternője, *Tolnay Festetics* Mária grófné udvarhölgy, két kamarás, mint császári és királyi biztos, két szolgálatot tévő palota-hölgy és két udvari hivatalnok. A holttestet Genfben bebalzsamozzák és kettős érczkoporsóba teszik. Az ország határától fogva egészen Bécsig mindazonokon az állomásokon, a melyeken a királyné holttestét szállító vonat keresztül fog menni, megszólalnak a harangok. A különvonat csütörtökön, szeptember 15-én este tíz órakor érkezik a bécsi nyugati pályaudvarra, a hol a királyné holttestét nyolcz fogatu fekete gyászkozsira teszik. A holttest leszállításánál mindazt a komor pompát fogják kifejtetni, a melyet a spanyol udvari ceremónia megszab. A gyászkocsi a Burg palota udvarán keresztül megy az udvari plébánia templomba, a hol a királyné koporsóját ravatalra teszik. Pénteken egész nap és szombaton délelőtt bebocsátják a közönséget a templomba, hogy a koporsót láthassa. Szombaton délelőtt bezárják a templomot és csak a temetés napján délután nyitják ki újra. A temetés szombaton délután négy órakor lesz és ez alkalommal is a legnagyobb gyászpompát fogják kifejtetni. A vigilia hétfőn, szeptember 19-én este, a három engesztelő miseáldozat pedig szeptember 20-án, 21-én és 22-én délelőtt tizenegy órakor lesz az udvari plébánia templomban. A király hat hónapi gyászt rendelt el a meggyilkolt királynéért. És pedig: szeptember 21-től november 21-ig legmélyebb gyászt, január 21-ig mély gyászt és márczius 21-ig kevésbé mély gyászt. Az udvari hivatalnokok és az udvari szolgák az egész idő alatt szolgálatukban és azonkívül fekete ruhát tartoznak viselni.

A gyilkos töre.

A genfi csendőrség és hivatalos személyek szorgos kutatást indítottak a tör megatlalása érdekében, melyet a gyilkos gyors menekülése közben az uton ellökött magától. Főlkutattak azon uton, amerre a gyilkos elfutott, minden bokrot, kertet és járdát. A hajósok a part mentén kutattak; a *Rue des Alpes* csatornáját is átkutatták, de minden eredmény nélkül. A fűrészelőt nem találták meg.

A minden mozzanatra, minden helyre ki-

terjedő kutatás végre eredményre vezetett s a **gyilkos törét egy ház előcsarnokában megtalálták**, ahova a gonosztevő azt menekülése közben bedobta s a megtaláló házfelügyelő átszolgáltatta a rendőrségnek. Az eszköz egy otromba, nyers fanyelű, három élű penge.

A világsajtó részvéte.

Budapest, szept. 12. (Saját. tud. táv.) Londonból sürgönyzik: A reggeli lapok felháborodással irnak a genfi rémes esetről és meleg részvéttel emlékeznek meg *Ferencz* József király Ő Felségéről. A »Times« ezt írja: »Bizonyára az egész világ fel fog háborodni ezen a borzalmas, gyáva tetten. Egy európai uralkodó sem részesül nagyobb tiszteletben mint *Ferencz* József Ő Felsége. Ez az utolsó csapás szive mélyéig hatott az angol nemzetnek.« A »Daily News« ezt mondja: »*Erzsébet* királyné a halálban is hősi bátorságot tanusított. Benne nemzedékünk egyik legeszményibb női alakja halt meg.« A »Standard« így ír: »*Viktoria* királynő részvétnyilatkozata a britt nemzet érzelmeit fejezi ki. A századvég egyik rémtette sem indította meg a sziveket annyira és nem keltett olyan mély felháborodást, mint ez. A halott feletti gyásznakat még felülmulja az élő iránt való részvétünk. Mindnyájunk szívet Ő Felsége iránt való élénk részvét tölti be.

Budapest, szept. 12. (Saját tud. táv.) Prágából sürgönyzik: Az itteni izraelita hitközség gyászulást tartott és küldöttséget menesztett *Coudenhove* gróf helytartóhoz, hogy előtte a hitközség részvétét tolmácsolja.

Bécs, szept. 12. (Saját tud. táv.) A tőzsde zárva van. Délután a tőzsde-tanács ülést tart a további teendők megbeszélése végett.

Luccheni nem volt Budapesten.

Budapest, szept. 12. (Saját tud. táv.) A ma reggeli lapok némelyike azt írta, hogy Luccheni ez előtt háromestendővel Budapesten járt s itt gyilkosság vádja miatt a pestvidéki kir. törvényszék fogházában ült vizsgálati fogságban. Tudósítónk e hírekre vonatkozólag a következőket írja:

Tizenegy esztendővel ez előtt öt olasz munkást tartóztatott le a csendőrség, akik vasut építésnél voltak alkalmazva. Az volt a vád ellenük, hogy az egyik mérnököt megakarták gyilkolni s a vizsgálóbíró gyilkosságra való szövetség büntette miatt folytatott ellenük vizsgálatot, melyet azonban, miután a vizsgálat semmi eredményt nem tudott fölmutatni; egy hét alatt beszüntetett. Az öt olaszt pedig, névszerint *Zuchiatti* Luvigit, *Zichiatti* Maximiliant, *Biatutti* Petros, *Furlavo* Giovanit, *Bertoli* Guiglielmot 1887. jul. 10-én szabadlábra helyezte.

Sokan azt hiszik, hogy *Zuchiatti* Luvigi azonos a királyné elleni merénylet elkövetőjével *Lucchenivel*. Ez a feltevés cseppet sem valószínű, sokkal bizonyosabb az, hogy a merénylő soha nem járt Budapesten. *Zuchiatti* Luvigáre nézve a pestvidéki kir. törvényszék fogházának törzskönyve a következőket tartalmazza:

122/1897.

A letartóztatott neve: *Zuchiatti* (Suchiati) Luvigi.

Magassága: 166 cm.

Arca: barna.

Szeme: sárga.

Kora: 37 éves.

Születési helye: Olaszország, *Susans* község.

Különös ismertető jele: a balkéz csuklóján sebhely.

Foglalkozása: kőmives.

Ez adatok hitelességéhez kétség nem fér, mert az adatok *Zuchiatti* katonakönyvéből vettek. Ezek szerint *Zuchiatti* ma 48 éves, a merénylő pedig fiatal, alig 25 éves fiatal ember. Így már a nagy korkülömbösnél fogva sem valószínű, hogy *Zuchiatti* Luvigi azonos volna a merénylővel, de nem valószínű azért sem, mert a törzskönyvben neve egész jól olvashatóan *Zuchiatti* (Suchiatti)-nek van írva. A másik *Zuchiatti* *Mazimilian*, 1887-ben volt 25 éves, közép termetű, olaszországi, majanói születésű kőmives, aki a másikkal együtt három napot töltött a pestvidéki kir. törvényszék fogházában, hogy az se lehet azonos a merénylővel, az előbbi okoknál fogva kétségtelen.

Ő Felsége nagy lelkierereje.

Bécs, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) Király Ő Felsége nagy lelkierővel viseli a borzasztó csapást. A betegségéről terjesztett hírek teljesen valótlanok. Reggel két leányával: *Gizella* és *Mária Valéria*-val misét hallgatott. Mikor a kápolnából távoztak, mélyen felsőhajtott s mélyen elgondolkozva mondta:

— Istenben való bizalmamat nem vesztettem el!

Kijelentette később, hogy még ezen a héten szeretne meggyónni s megáldozni. A nagy lelki fájdalmat élénken kifejezi komor tekintete s szótlansága. Néha felsőhajt:

Pedig mennyire szerettük egymást. Időnként előveszi Ő Felsége azokat a leveleket, melyeket a boldogult nagyszony az utóbbi időben küldött király Ő Felségének. Ezekben írja a Felséges aszszony, hogy nemsokára Bécsbe jön és pedig nagy örömmel, mert az utazás igen jó hatással volt és most sokkal jobban érzi magát.

Készületek a temetésre.

Bécs, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) A temetésre nagy igyekezettel teszik meg az előkészületeket. Az egész monarchiából rengeteg nép érkezik a császárvárosba. Az impozáns gyászpompával végbemenő temetésen az uralkodó család összes tagjai, számszerint 78-an lesznek jelen. Hogy külföldi uralkodók jönnek-e a temetésre Bécsbe, nem tudják; de nem hiszik, mert ez nagy előkészületekkel járna s erre most idő sincs, de a helyzet sem alkalmas idegen fejedelmek fogadására.

A herceg-primás körlevele.

Budapest, szept. 12. (Saját tud. táv.) *Vasary* Kolos bibornok, herceg-primás remek pásztorlevelet intézett a nemzet gyásza alkalmából egyházmegyéje papságához. A pásztor-levelemben gyönyörűen emlékezik meg az elhunyt királynéról; majd ismerteti a borzalmas büntetést. Ezután elrendeli, hogy a temetés előtt 3 napig az esti harangszó után fél óráig szóljanak a harangok. A temetés után minden katolikus templomban requiem lesz. Végül még a gyászesetre vonatkozó némi intézkedéseket.

A holttest hivatalos vizsgálata.

Bécs, szept. 12. (Saját tudós. táv.) Megtartották az orvosszakértők a királyné holttestének hivatalos vizsgálatát. Ennek eredményeként megállapították, hogy a

halált okozott seb kilenczedfél centiméter mély. A gyilkos tör a bal mellen a negyedik bordánál a mellkason keresztül hatolt be; átment a tüdőn és az egész szíven. A halált lassu belső elvérzés okozta; fájdalom nélkül halt meg.

Az országgyűlés részvéte.

Budapest, szept. 12. (Saját tud. táv.) Ugy a képviselőház, mint a főrendiház szept. 15-én, csütörtökön ülést tart. Ennek egyetlen tárgya a temetési módok megállapítása.

A ravatalon.

Bécs, szept. 12. (Saját tud. távirata.) A drága halottat tegnap este behalzsamozták, majd fehér selyembe öltöztették. Arcza alig változott, de mégis, mintha a sok szenvedésnek némi nyoma látszanék.

A büntársak.

Genf, szeptember 12. (Saj. tud. táv.) A rendőrséglázasan működik, hogy a rémes eset minden részletét felderítse. Kiderült, hogy a gaz gyilkosnak több barátja részes a gyilkosságban. Igen sok embert letartóztattak; akiket a bűnrészesség terhel.

UJDONSÁGOK.

* **A király hite** A buziási nagy hadgyakorlatok alatt sem feledkezett meg a király vallásos kötelességéről, hanem intézkedett, hogy vasárnap a plébániai templomban misét akar hallgatni. A sz. misét *Desenffy* Sándor megyés püspök végezte fényes segédlettel, kinek éppen ezen napon lévén püspökké szenteltetése évfordulója, a király öt remek nyakláncz és mellkeresztet ajándékozta meg.

* **A honvéd-bakák fegyverténye.** Megszokott dolog, hogy a magyar honvédség minden egyes hadgyakorlaton dicsőséget és tiszteletet szerez a honvéd névnek. Miskolcz, Boros-Jenő, Kőszeg, B.-Gyarmat, Tata egy-egy fényes próba színhelyei a honvédségre pézve. Köztudomásu, tény, hogy a miskolczi hadgyakorlatokon *Máriássy* tábornok honvédei br. *Edelsheim* Gyulai egész hadtestét bekerítették és eltozták. E fényes haditett szolgáltatót okot arra a heves szóváltásra, mely a két geniális vezér közt a haditanács után kifejlődött, s melynek következtében a győztes *Máriássy* kénytelen volt az egész ország duzzogása és felháborodása között nyugdíjba vonulni. B.-Gyarmaton *Mádi Kovács* György, az egykori honvéd főtsit a honvédség segélyével aratott fényes győzelmet *Lobkovitz* herceg felett. Tatán maga a német császár mondott hízegő kritikájával szép dicséretet honvédainkra; pedig ő ért egy kissé a katona dologhoz. A most lezajlott buziási manővereken a honvédség újra egy fényes babérlevéllel gyarapította eddigi sikereinek babérkoszoruját és megint beigazolta azt, hogy harcászati kiképzés és csatáképesség tekintetében bármely sereggel mérkőzhetik. A hadgyakorlatok második napján történt, hogy a nagy multu 33. ezred, mely jelenleg *Aradon* állomásozik, egy óriási erdőben táborozott. A 12. hadtest egyik honvéd-dandára kikémlélvén az ellenség állását, a lehető legügyesebb módon és igen rövid idő alatt, körülvette az erdőt s ennek azt a részét, melyen az ellenséges ezred ki akart jönni, f. gyújtotta. Mikor aztán az ezred jobbra akart kitörni, a rájuk váró honvédek olyan gyors tüzeléssel fogadták azt, hogy kénytelen volt sebesen visszahuzódni a sűrűségbe. Később aztán az erdő baloldalán akartak a 33-asok egéruat nyerni és a mezőre kijönni,

de akkor meg ott szólalt meg a dörgő tüdővel a honvéd puskákból. Most aztán fejvesztetten rohantak a megszorult hadfiak hátrafelé, de ott is el volt zárva előttük az ut, a menyinyiben a honvédparancsnok hamarosan tüzéséget is odarendelt. Így aztán teljes lett a 33-asok veresége, nem tudtak többé a kelepczéből kivergődni, s pár percz alatt az egész ezred lerakta fegyverét a honvédek előtt. Az ügyesen kiszámított és nem kevésbé bravurosan végbevitt fegyvertény teljesen kivívta a szemtanuk és a katonai körök elismerését, s nem merénk kétségbe vonni azt a jóslatot, hogy a szégyenben maradt félnek vezérei közül néhányan nem Grácban fogják-e, a penzionáltak telepén, fátalmaikat kipihenni.

* **A főváros jubileuma.** Október 25-én lesz huszonöt esztendeje Pest, Buda és Ó-Buda városok egyesítésének. Egy bizottságot küldtek ki annak megállapítására, hogy miképen ünnepelje a város ezt a jelentős évfordulót. Elhatározták, hogy nagyszabásu ünnepet nem javasolnak, mert huszonöt év egy törvényhatóság életében még nem olyan nagy idő, hogy nagy ünnepségeket lehetne rendezni. Ezért azt javasolják, hogy október 25-én a belvárosi plébánia-templomban ünnepi istentiszteletet tartsanak, azután pedig diszközgyűlést, melyen a polgármester mondjon beszédet az egyesítésről s ennek eredményeiről. A tanács ehhez hozzájárult s a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. Egy nagyobb alapítvány létesítéséhez azonban nem járult hozzá a tanács.

* **Egy derék matróna halála.** Mély részvéttel értesülünk egy köztiszteletben állott agguró: özv. *Rossi* Sándorné haláláról. Az elhunyt igazi típusa volt különösen fiatalabb korában a derék magyar urinőknek. Halála közéről érinti a köztiszteletben álló *Hoványi*-család tagjait, akik nagynénjüket gyászolják az elhunytban. Temetése ma, kedden délután 4 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak fájdalommal jelentik, hogy szeretett jó nénjük özv. *Rossi Sándorné*, szül. *Parola* Mária Magdolna f. évi szeptember hó 11-én d. u. 5 órakor, élete 84. évében végegyengülésben eszündesen elhunyt. A kedves halott teste kedden, szeptember hó 13-án d. u. 4 órakor fog a halottas háznál Nagy-Magyar-utca 12. sz. a. beszenteltetni és az újvárosi új temetőben a boldog feltámadás reményében nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő sz. mise áldozat a következő napon szerdán reggel 9 órakor fog a Sz.-László templomban az Egek Urának bemutatni. Kelt Nagyváradon, 1898. szept. 12-én. Béke lengjen porai fölött! Dr. Hoványi Ferencz Hoványi Mária férje és gyermekei. Dr. Hoványi Géza, Hoványi Jolán férje és gyermekei. Dr. Hoványi Gyula neje és gyermekei.

* **Szerkesztő változás.** A Nagyvárad volt szerkesztője: *Fehér* Dezső és munkatársa: *Kerenyi* Miklós megváltak a »Nagyvárad« szerkesztőségétől.

* **Lelkész-beiktatás.** A nagyvárad i ág. ev. felekezet *Materny* Imrét, még a tavaszon megválasztott új lelkészét vasárnap iktatták be ünnepélyesen hivatalába. A Körözs-utcai templom ez alkalomból a hívek nagy száma foglalta el. A beiktató főesperes: az új lelkész nagybátyja *Materny* Lajos (Debreczenből) volt; vendégeül megjelentek: *Materny* Károly, *Kovács* Béla, *Baironi* Albert (Kassa), *Varga* Márton (Tokaj); a helybeli ev. ref. felekezet képviselőiben: *Sulyok* István, *Csák* Máté lelkészek, *Füredi* László; s a helybeli ágostai hitközség presbiteriuma élén *Osterlamm* Armin felügyelő, *Winkler* Lajos főjegyző, *Molnár* Lajos főgondnok, *Fássy* Lajos ügyész, *Glatz* Antal, *Tichy* Gyula, *Moess* Károly, *Kappel* György, dr. *Péchy* Károly, *Petry* Gyula, *Hegedüs* Géza, *Bartsch* Sándor, *Schenker* Mihály, *Schadeberg* Béla, *Fuszek* Lajos, *Kuglis* Pál, *Molnár* Lajos és még sokan. A beiktatási ünnepélyt az agy nyugdíjas lelkész *Rimler* Károly nyitotta meg énekkel, ezután *Materny* Lajos főesperes az oltár előtt,

az előtte álló *Materny* Imréhez intézett hosszabb beszédet. Ezután *Materny* Imre lépett a szószékre és szónoklatot intézett a gyülekezet-hez. Az új lelkész beiktatása után bankettet terveztek, azonban ezt az országos gyász miatt későbbre halasztották.

* **Egészségügyi gyűlés.** Van szerencsém Nagyvárad város közegészségi szakbizottságának tagjait szeptember hó 16-án délután fél 5 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésre meghívni. Nagyvárad, 1898. szept. 12. Dr. Grósz Albert elnök.

* **Porrá égett ház és bolt.** Tegnap délután Csillagvároson nagy tűz pusztított s teljesen elhamvasztotta *Wassertróm* Adolf kereskedő házat és üzletét a Bányasoron. A tűz akként keletkezett, hogy egy vidéki oláh ember rágyújtott s az égő gyufát eldobta. A még lángoló gyufa beleesett a petroleumos tartály alatt levő edénybe, a melyben az elcsepegett petroleum rögtön lobbot vetett. Pár percz mulva már tűz tenger volt az egész bolt. A lángok átcsaptak a menyezeten s meggyújtották a ház tetőzetét. Menteni semmit nem lehetett. A tűzoltóság *Mezey* Mihály vezetése alatt igen jól működött s csak így bírták megmenteni a szomszédos házakat. Az oltásnál egy városi tűzoltó és egy más ember könnyebb sérülést szenvedett. Az egész ház teljesen összeégett, a bolt és a lakások felszerelése, butorzata porrá égtek; még az ablak fa is hamuvá lett, csak a korimos falak állanak. Alig volt a tulajdonosnak annyi ideje, hogy a pénzes fiókot kivigye. A kár tetemes, mert a boltba igenis sok áru és termény volt összehalmozva. A rendőrség részéről ifj. *Rimler* Károly főkapitány, több rendőrtisztviselő is megjelent.

* **A réti polgárok sérelme.** A Rét polgársága vasárnap délután népes értekezletet tartott a »Régi Népkör« helyiségében. Az értekezlet azon czélból tartották, hogy megbeszéljék azon módokat, a melyekkel a bonczház építéséből keletkezett sérelmüket orvosolhassák. Az értekezletre *Szokolý* Tamás törvényhatósági bizottsági tagot is meghívták. *Szokolý* Tamás ismertette az ügyet s a városi tanács határozatát és álláspontját és azon eljárást, hogy a büntügyi utra akarja a tanács terelni a dolgot és ezzel visszavonulásra bírni a három felebbezőt. A tárgyalás higgadtan folyt le, minden szenvedélyeskedés nélkül. Elhatározták, hogy a temetővel közvetlen szomszédok kérvényt adnak be a törvényhatósághoz, a melyben kifogásolják a tanács azon önkényes, a törvényvel ellenkező eljárását, hogy az építkezés előtt a közvetlen szomszédokat nem értesítették, nem kérdezték meg s azok elűttettek azon joguktól, hogy esetleg kifogással élhettek volna. Ezenkívül egy másik kérvényt a Rét polgársága ad be a városi közgyűlésbe, minél több aláírással, ebben tiltakoznak a bonczháznak a mostani helyen való berendezése ellen. Igen sokan ajánlkoztak azt esküvel és adatokkal bizonyítani, hogy a bonczház helyén sirok voltak és hogy a mostani építésnél csontokat szedtek ki. A három felebbező, kiket a tanács büntügyi eljárással fenyeget, megfelebbezi a közgyűlés határozatát a belügyminiszterhez. Az aláírók el vannak tökéve, hogy személyesen keresik fel a minisztert s szóval és okmányokkal bizonyítják igazukat. Mint személyes jelenlevők teljesen valótlannak mondhatjuk azon híresztelést, hogy az értekezleten akár a polgármester, akár a tanács ellen akciót indítottak volna.

* **Hirdetmény.** Az 1890. évi I. t. cz. 22. §-ában foglalt rendelkezéshez képest közhírré tétetik, hogy a törvényh tósági közutak építése, kezelése és fentartására vonatkozó 1899—1900. évi költségelirányzat, a közigazgatási bizottságnak az utadó-százalék és minimumok iránti

külön részletes nyilatkozatával együtt a városi irodaigazgató hivatalos helyiségében 1898. évi szeptember hó 13-ik napjától 1898. évi szeptember hó 30-ik napjáig terjedő 15 napi közszemlére kitétvén, az a hivatalos órák alatt d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig megtekinthető. Egyesek az előirányzat ellen felszólalhatnak s felszólalásukat a kitételi idő tartamának lejártá napjáig a polgármesterhez írásban benyújthatják. Nagyvárad, 1898. évi augusztus hó 17-én. *Dr. Bulyovszky József*, polgármester.

* **Czigány zenészek a polgármesternél.** Az országos gyász miatt az egész városban tilos a zenélés. A nagyvárad czigány zenészek tegnap testületileg jártak a polgármesternél. Panaszkodtak, hogy ők is érzik az országot ért rémitő csapást, azonban ha nem keresnek, elvesznek éhen, mert nincsen meg családjuknak a betevő falat. *Dr. Bulyovszky József* polgármester látván e kényszer helyzetet, minden zenekarnak 5—5 frtot utalványozott ki a városi pénztárból, azonkívül megengedte, hogy gyűjtést indítsanak a városban.

* **Hirtelen halál.** Vasárnapra virradó éjjel özv. *Spillmann* Jánosné, paplan készítő hirtelen rosszul lett s meghalt. Reggel mikor cselédje bement, már meg volt halva. A halál okát a hivatalos vizsgálat fogja megállapítani.

* **Öngyilkos ref. lelkész.** Szent-Péterszegről tudósítónk megrázó öngyilkosságról értesít. A falu lelkésze, *Varga* Bálint öngyilkosságot követett el. Vasárnap hajnalban történt az öngyilkosság. A tisztelendő szokása szerint már hajnalban felkelt s mikor a harangozó a reggeli harangozást végezte, felment a toronyba, azon ürügy alatt, hogy a harangozót megnézi. A harangozóval fent a toronyban még hosszabb ideig beszélgetett, majd felment egészen a torony tetejére, ahol kinyitott egy ablakot és ott hosszabb ideig a távolba nézett, majd később egy hirtelen mozdulattal fel lépett az ablak szélére s onnan a mélységbe vetette magát. A szerencsétlen ember szétronsolt testét csak darabokban tudták összeszedni. Mint mondják az anyagi zavarok indították a a hírköztségben általánosan tisztelt embert e szörnyű tetre.

* **Elgázolt ökr.** Az Országút utcán f. hó 11-én este egy szegény parasztember két ökröt hajtott hazafelé, a midőn a nagy hidról egy egyfogatos kocsi nagy robajjal neki száguldott s az egyik állatot elütötte; a nyomorult állat olyan szerencsétlenül bukott alá a kövezetre, hogy egyik szarva tövében letörött s a vér sebéből patakzani kezdett; a koc is, mint aki dolgát legjobban végezte, tova vágatott, — a szegény ember pedig késő éjjelig siratgatta elpusztult jószágát. — amely talán minden vagyona volt. — Jó lenne talán, ha a rendőrség erre is kiterjesztené figyelmét, hogy a sok egy fogatosok ne vágassanak olyan örült sebességgel még a főutczákon is, — mert míg ez által állatjaikat is mód fölött kinnözzék — addig a közbiztonságot is lépten-nyomon veszélyeztetik.

* **Iszonyu szerencsétlenség a Fő-utczán.** Vasárnap délután borzalmas szerencsétlenségnek voltak szemtanúi az Országút lakosai. *Gyidiák* Juon egy községbeli lakos szekérével bejött Váradra. A kocsin ült a földmivesnek a kis fogadott fia *Bogyé* Mitru. A kis fiu a megrakott szekér tetején ült. Mikor a szekér az Országútra befordult, a kocsi megzökken, a kis fiu a szekér tetején elvesztette az egyensúlyt, lebukott a földre és pedig oly szerencsétlenül, hogy fejével esett le s a szegény gye mek feje össze-vissza tört. Hanem ez még nem volt elég, még a nehéz szekér is keresztül ment rajta. A megrémült apa, otthagya szekérét, a gyermeket karjára vette s úgy szaladt vele a közkörházba, azonban mire odaért, a szerencsétlen gyermek meghalt. A nyomozás fogja kideríteni, hogy az apát nem terheli-e gondatlanság.

* **A bádog edények tulajajai.** Tegnap a nagyvásáron *Rosinger* Salamon bádog-edény

kereskedő rajtakapott két falusi asszonyt, *Illés* Jánosné és *Szabó* Jánosné, hogy azok az edényei közül lopnak. *Rosinger* utána szaladt az asszonyoknak s ekkor rájött, hogy ezek az asszonyok a bádog-edény lopást egész keresetszerűen üzik, amennyiben letartóztatásukkor két zsák edényt találtak náluk. Mindkét asszonyt bekisérték.

* **Meglopta a cigány a cigányt.** A nagyvásár igen sok enyves kezű embert csábított ide Váradra, a rendőrségnek nagy dolgot ad, hogy a lopásokat megakadályozza, azonban a rendőrségnek a legnagyobb elővigyázata sem elegendő, néhány kisebb lopás mégis előfordult. Érdekes, hogy a többek közt egy cigány asszony, *Lakatos* Pepi ellopott egy cigánytól, *Rácz* Miskától 35 forintot, amivel meg szökött, azonban még ideje korán elfogták. A cigány asszony tagad, ennek dacára átkisérték az ügyész-séghez.

A Kommendáns-rét eladása.

— A káptalan válasza. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága egy részének az irányu mozgalmá folytán, hogy az összes állatvásárok a Kommendáns-rétre összpontosítsanak, *dr. Bulyovszky József* polgármester megkereste a rét tulajdonosát: a nagyvárad i. sz. káptalant, hogy hajlandó-e és mily áron eladni a városnak a jelzett rét a Kommendáns-rétet.

Röviden már jeleztük, hogy a káptalan múlt heti ülésén foglalkozott a megkereséssel s ennek eredményeként kimondotta, miszerint a rétet sem egészben, sem részben nem hajlandó eladni.

A határozatról *dr. Bulyovszky József* már értesítve lett.

A válasz megérkezett a városhoz s annak teljes szövege a következő:

Tekintetes *dr. Bulyovszky József* polgármester urnak

Helyben.

F. évi 17615. számú megkeresésére tisztelettel értesítjük, hogy a tulajdonunkat képező u. n. Kommendáns rétét már ismételtelen nyilvánított állaspontunkhoz hiven azon körülménynél fogva, hogy t. i. ezen nagy értéket képviselő területre gazdasági és háztartási szempontból káptalanunknak szüksége van, — sem részben, sem egészben el nem adjuk.

Előbbi határozataink jelen fontartásánál a gyakran áldozatot követelő közérdek követelményeit is kellőképpen mérlegeltük. Úgy találtuk azonban, hogy egyfelől a tetemes költséggel s akkor alkalmasnak talált helyen már berendezett ló és baromvásártérnek otthagynya a városnak nagy veszteséget okozna, főleg azért is, mert ezen kész kettős vásártér mellett immár kevesebb költséggel a sertés piac is legelőszorúbban berendezhető s így az állatvásárok összpontosítása elérhető, — másfelől a vásároknak a Kommendáns rétre áthelyezése a városra ismét újabb beláthatatlan és felesleges terhet róna.

Mindézeknél fogva nem csak nem látunk kellő jökott és alkalmat az áldozathozatalra, hanem ellenkezőleg meggyőződésünk szerint akkor teszünk a város jól felfogott valódi érdekeinek szolgálatát, ha köteleességszerűleg mi is oda igyekszünk, hogy városunk a most szóba hozott célt helyesebben s kevesebb költséggel érje el.

Egyébként kiváló tisztelettel.

Budapesti levél.

A főváros ismét egy nagyszabású műteleppel gyarapodott, mely különösen a zongora-művészetet kultiváló közönséget érdekl. *Heckenast* Gusztáv zongora-termei, melyek 1865. óta állanak fenn Budapesten, a kigyó-utczából, hol helyiségei már szüknek bizonyultak, *Gizella-tér* 2. sz. alatt a váci utca sarkán levő ház első emeletére helyeztetek át; itt a bel- és külföldi leghiresebb gyártmányu

zongorái oly óriási és díszes teremben vannak felállítva, minőhöz hasonló Magyarországon nincsen. *Ehrbar*, *Schiedmayer*, *Schweighofer* sat. gyártmányai egy teremben, négy hosszú sorban felállítva, egész sétatemplé nyújt alkalmat s gazdag választékát teszi megismerhetővé a legjobb szerkezetű, legszebb hangu zongoráknak. — Az az előkelő jó hírnév, melylyel *Heckenast* Gusztáv zongora-terme, ugy a fővárosban, mint az egész országban már évtizedek óta bir s melyet mindig méltán kiérdemelt, bizonyára csak növekedni fog ezzel a nagyszabású intézménnyel. Felhívjuk tisztelt olvasóink figyelmét, miszerint zongora szükségletük esetén *Heckenast* Gusztáv zongora termék meglátogatni el ne mulassza.

A kézimunkák között mindég a himzés volt a legnemesebb, de egyszersmind a legfárasztóbb foglalkozás. Az uri hölgyek, a polgári osztály, a munkás nép leányai, asszonyai, a háztartás végzése mellett himzéssel foglalkoznak üres óráikban, mint a legszebb és legértékesebb munkával. Nagy megkönnyebbitést, óriási előnyösséget és gyorsaságot biztosít most már a himzésnél a *«Viktoria»* himzőgép találmánya, ez a zseniális és mégis egyszerű eszköz, mely a műhimzéshez és a smyrnamunkák előkészítéséhez nélkülözhetetlen s legkiválóbb munkavégzés mellett *ötszörte gyorsabb* a kézzel való himzésnél; kezelését fél órai gyakorlat után tökéletesen elsajátíthatja bárki: ára csak 4 frt, mely olcsóságánál fogva mindenki megszerezheti, mert a beszerzés költségét már az első munka kifizeti. Tanítézetek, kereskedők nagy érdeklődést kapnak. Megrendelések kéretnek *Viktoria kézi-himzőgyár, Garay-tér 19. Budapesten*, czimezni.

A vidéki városok nagyobb részében a közutak rosszasága ellen állandó a panasz s a helyi közlönnyök különféle változatokban szellőztetik e kérdést. Mezőtur közutainak járhatatlanságát s ezzel összefüggőleg ennek a gazdaságra káros voltát emeli ki; Abony a sok esőzés után panaszodik, hogy a gyalog utakon is nyakig járnak a sárban, Nagy-Kőrös is aszfaltburkolatu kocsiutat készített; — s így a vidéken számtalan városban sürgetik a gyalog- és közutak jó karba hozását, szilárd burkolását. Ez alkalomból említjük fel, hogy Budapest székes-főváros tanácsa kipróbáltatta az összes kövezési, illetőleg közutburkolási módokat s az aszfaltot és aszfaltmakadam-burkolatot találta a legtartósabbnak és legegyszerűbbnek és utasította a mérnöki hivatal, hogy tegyen előterjesztést az aszfaltnak az egész főváros területén való alkalmazására. A *Magyar Aszfalt-Részvénytársaság* már a vidék sok városában meggyőződtette a közönséget, hogy a gyalogjárdák aszfaltozása és a közutak aszfaltmakadam burkolása a legolcsóbb és legjobb, sőt igen előnyös fizetési feltételeinél fogva annak igénybevétele is rendkívül megkönnyíti; — mindezeknél fogva ajánljuk, hogy ott, a hol gyalogjárdák és közutak jó, használható karba helyezését tervezik, forduljanak a *Magyar Aszfalt-Részvénytársaság* igazgatóságához Budapest, Andrásy-ut 30.), honnan minden kívánt felvilágosítást és költség-előirányzatot díjmentesen nyerhetnek.

A villamvilágítás nem remélt óriási elterjedést ért el Magyarországon. Minden jelentékenyebb vidéki város, hol a közvilágítás kérdése még megoldva nem volt, a villamvilágítás nagy előnyösségeit felismerve, azt rendeztette be, mely az ipar és gazdaság szolgálatában mint hajtóerő is nagyon hasznos. Ugy a gazdaság mint az ipar terén nagyon elterjedtek a mnnképek, ezek hajtására a villamos erő a központi telepből szállítva igen jutányos és előnyös; már ez a körülmény is ajánlatossá teszi a villamvilágítás berendezését mindenütt, a hol azt még nem létesítették. A legtöbb villamvilágítási telepet hazánkban a *Siemens és Halske* részvénytársaság rendezte be, ez a világhírű vállalat, mely már nevével is a villamvilágítás fogalmát fejezi ki. A hol tehát a villamvilágítás berendezését tervezik, forduljanak ez iránt a *Siemens és Halske* részvénytársasághoz (Budapest, Kerepesi-ut 21), hol tervezeteket és költség-előirányzatokat díjmentesen készítenek.

A fővárosba utazó vidéki közönségnek, mint a legkellemesebb otthont ajánljuk *Gundel János* »István főherceg»-hez címzett szállodáját, a *Ferencz József-tér* és *Akadémia-utca* sarkán. Ez a legszebb fekvésű, minden kényelemmel berendezett szálloda, *Gundel János* személyes felügyelete alatt, példás tisztasággal és leggondosabb kiszolgálásával, jutányos szobaáraival minden igényt teljesen kielégít. A szálloda étérmeiben a legízletesebb ételek s tiszta jó italok szolgáltatnak ki s rég ismert jó hírnevét ezuttal is csak emlékezésbe kívántuk juttatni.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet részvéte.

A »Biharmegyei és nagyváradai nőegylet« tagjait tisztelettel felkérem, miszerint egyeletünk védnöke Erzsébet királynénk Ő Felsége gyászos elhunyt alkalmából folyó hó 13-án délelőtt 9 órakor a helybeli r. kath. székesegyházban tartandó gyászisteni tiszteleten megjelenni szíveskedjenek.

Nagyváradon, 1898. évi szeptember 12.

Özv. Grunwald Henrikné,
alelnök.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMÓ.

Németből: Gusztáv.

13

Alig voltam készen, a rendőrfőnök már mellettem állott. Vagy három szót szolt a vendéglőshöz, aztán magával vonszolt. A legnagyobb záporban ott állott két rendőrhivatalnok. Nem tudtam tovább kiállani...

— Az istenért! mi történt? — — kérdém reszketye.

A főnök megfogta karomat, lehajolt és fülembe sugta:

— Nagyon szomorú dolog — a bárót agyonlőtték.

— Borzasztó — kiáltottam. — A szerencsétlen — maga magát ölte meg?

— Azt mondják, hogy meggyilkolták. Nem tudom. Mindjárt meglátjuk. Nem is szeretem, ha mások előre elmondják a dolgot, mert így az embert bizonyos tekintetben befolyásolják, könnyen félre vezetik és így már az első lépést könnyen el lehet hibázni.

E pillanatban Simmern ur igazi hivatalnok volt. — Hidegen, határozottan állott mellettem, míg én az izgatottságtól és fájdalomtól egész testemben remegtem.

— Kértem, hogy kíséren el, úgy hiszem nagy segítségemre lehet Miklós... Maga jól ismerte a Massmann családot. Na hála Istennek — ott jön már a kocsi...

Felültünk, egyik hivatalnok a bakra ült. Isten tudja, micsoda rémgondolatok járták át agyamat, míg a sötétben igazán veszedelmes gyorsasággal hajlattunk.

Az utcai lámpák folytonosan gyérültek. Szívesen kérdezősködtem volna, azonban e gyenge világítás daczára is észrevettem, hogy a rendőrfőnök saját gondolataival van elfoglalva, nem mertem zavarni.

— Az az átkozott Bücking... esküszöm, hogy egyedül ő a hibás — kezdé az végre magától. — De várj csak gazember, lesz gondom rád! Ha csak lehetséges és feltevéseimben nem csalódom, holnap a herceghez megyek. — Az a semmirekellő valóságos szennyfolt a városban — az egész vidékre valóságos élősd... folytonosan azon töri a fejét, hogy hol csináljon valami bajt.

— De Istenért, mondja kérem, mi történt?

— Hallja csak... — térdemre tette kezét — éppen az előbb kaptam jelentést az őrmestertől, hogy egy előkelő urat a Kert utcában meglöttek. Egy nő szaladt a rendőri hivatalba, valami Köhlerné, az jelentette. Azt is hozzátette, hogy a tettes valami amerikai volt, a mint ő gondolja, bár az csak néhány hónapja lakik nála és nagyon rendes ember, azonkívül meg nagyon beteg; az egész dolog egy hölgyért történt, mindenestre a meggyilkolt nevéért, a kivel az amerikai ur tiltott viszonyt folytatott.

Mélyen sóhajtottam.

— Tehát mégis! — makogtam.

Az asszony továbbá azt beszélte, hogy a meggyilkolt úgy 9 óra fele ment házába, férje elutasította, ő azonban azt izente vissza, hogy jó barát, így tehát feljött. Nemsokára lövés hallatszott és amikor mind a ketten oda siettek, az az ur a földön vergődött — a még füstölő pisztoly mellette feküdt. Ő férjét a halálköldök mellett hagyta, maga pedig bejött, hogy

jelentést tegyen a történetekről. — Ez az egész kedves Bagdanoff, amit megtudtam!... No de itt vagyunk.

A kocsi egy sötét utcába fordult, egyetlen petróleumlámpa világította meg a helyet, a szűk bejáratot.

A kocsi megállott, a rendőrhivatalnok leszállott a bakról, kinyitotta az ajtót.

A sötétség, vihar daczára sokan odagyültek már, hangosan tárgyalták a dolgot. Figyeltem reájuk, hallottam átkozódásait, hallottam a rendőr hangját.

Mikor a tömeg meglátta a rendőrfőnököt, elcsendesült, néhány hang hallatszott csupán.

— Hát itt W.-ben még gyilkosok is laknak? Verjétek agyon a kutyát, vigyétek a börtönbe a gazembert! — ne teketóriázzatok velem.

— Fogd be a szád — kiáltott rá a másik — itt a főnök ur meg az orvos.

— Csend! — kiáltott a rendőr, — miközben elég durván lökdöste félre a tömeget, hogy főnökéhez jusson, esernyőjét tartsa feje felé. Sötét tömeg állott két felől valóságos utcát alkotva, be mentünk a kertbe, a vasajtó bezáródott mögöttünk. Tehát itt történt a katasztrófa — itt... ott fent!...

Elszorult szívvel néztem fel. Ott, ahol az ablak világos volt, ahonnan egyszer azokat az édes hangokat hallottuk — ott történt valami borzasztó — — Nagy Isten... mit fogunk ott látni.

A házba léptünk. A lépcsőbejáratnál egy rendőr hivatalnok állott őrt, a szobaleány ijedt képpel jött lefele. Véres kulcsokat és véres fehérmüt vitt lefele.

A hivatalnok röviden jelentést tett, azután hallgatagon mentünk fel a lépcsőn — egy kis térségre jutottunk, hol egy lámpácska világított.

A rendőrfőnök hallgatódzott egy kicsit, aztán kinyitotta az ajtót — vérem erősen tűzbe jött — »Szerelmes Isten könyörülj!« — — imádkoztam magamban.

A főnök előre ment, belépett a terembe, én megkövülten álltam meg a küszöbön.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

A »Nagyvárad« sajtóperere. Ez év elején a »Nagyvárad« több számában heves támadást intézett a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság ellen; főként *Faust* pénzügyigazgató helyettes kapott a cikkekben. A miniszter rendeletéből a heves cikkekért sajtó pert indítottak. A sajtótárgyalás már megvan állapítva és pedig október hó 5-én délelőtt 9 órára.

Az Országos Törvénytar sikkasztója. Pettkó László miniszteri titkár s az Országos Törvénytar volt szerkesztője előtt, akit a budapesti büntető törvényszék sikkasztás és közokirathamisítás miatt négy évi fegyháza itélt, a kir. ítélőtábla pedig hat évi fegyházzal sújtotta, ma délelőtt hirdette ki Fekete Gyula törvényszéki bíró a másodbiróság ítéletét, amely ellen ugy Genthon kir. alügyész, mint Eötvös Károly védő képviselőben Németh Béla dr. felebbezést jelentett be.

Az összeesküvők. Kinos feltűnést keltett néhány hónappal ezelőtt az a hír, hogy három elvetemült ember királyunk ellen merényletet tervezett. Az összeesküvők terve azonban még idejekorán napfényre került s a törvényszék a btkv. 130 §-ába ütköző felségsértés elkövetésére létrejött szövetség büntette miatt vád alá helyezte Muzsik József, Hartmann Lajos és Kovács Gyula napszamosokat, Várkonyi István, a híres földosztó irányában azonban ez ügyben a további eljárást megszüntette. A három vádlott a törvényszéknek vád alá helyező végzése ellen a kir. táblához felebbezett, amely azonban helybenhagyta a törvényszék határozatát. Ebben azután a vádlottak megnyugodtak.

A törvényszék ma tüzte ki a szenzációs tárgyalás határidejét. A tárgyalás e hó 29-én lesz. A három vádlott a törvényszéknek vád alá helyező végzésében megnyugodott. A tár-

gyalást Zsitvay Leo büntetőtörvényszéki elnök fogja vezetni. A vádhatóságot Fittler Bálint főügyész-helyettes fogja képviselni. A védelmet Visontai Soma dr., Halász Frigyes dr. és Weisz Ödön dr. látják el.

Az öngyilkosság — meggyaláz. Ezt mondta ki a budapesti kir. tábla egyik legközlebbi határozatában. A panasz szerint A. Z. azt híresztelte B. G.-ről, hogy ez öngyilkossági szándékkal fölakasztotta magát. Nem halt azonban meg, mert ő elvágta a kötelet, a melyen B. már lógott. Ezt a hirt B. valótlannak nyilvánítva, följelentette A.-t rágalmazásért, de a törvényszék a hír terjesztésében semmi különösen sértő dolgot nem talált. A följelentő felebbezett és a királyi tábla, megváltoztatva az elsőfoku határozatot, a bünvádi eljárás folyamatba vételét rendelte el azzal az indoklással, hogy a társadalmi felfogás szerint az öngyilkosság megkísérlése a tettest közmegegyezésnek teszi ki, a panaszolt cselekményben a btkv. 258. §-ában ütköző rágalmazás vétségének jelenségei látszanak fenforogni, ennélfogva a bünvádi eljárás folyamatba vétele indokolt.

TAVIRATOK.

Henrik herceg Oroszországban.

Budapest, szept. 12. (Saját tud. táv.) Vladivosztokból sürgönyzik: Midőn a »Deutschland« német czirkáló hajó tegnap a vladivosztoki révbe ért, üdvözlő lövéseket váltott az eróddel és az orosz hadihajókkal. Henrik herceg azután meglátogatta Reunon hajóparancsnokot, a ki a látogatást mindjárt viszonzta, mire a herceg kikötött a tengernagyi hidon, a hol fogadására a hatóságok fejei és nagy néptömeg jelent meg és az első kelet-szibériai sorászlóaljnak egy diszszázada volt felállítva. A város küldöttsége sőt és kenyeret adott át a hercegnek, a ki a diszörséget ezekkel a szavakkal üdvözölte: »Zdorovo bratri«. Azután a diszörség elvonult a herceg előtt. Henrik herceg meglátogatta a kikötő-parancsnokot, a város parancsnokát és a kormányzót. A város fel van lobogóva és tegnap este kivilágítás is volt.

Gyűlölet az olaszok iránt.

Bécs, szeptember 13. (Saj. tud. táv.) A gyűlölet az olaszok ellen mind nagyobb mérvben nyer kifejezést s folyton terjed. Laibachban és Triesztben a nagy tüntetések ismétlődnek az olaszok ellen. Különösen az olasz munkások iránt nagy a gyűlölet. Majd itt, majd ott véres verekedések keletkeznek s alig bírják helyreállítani a békét. Az olasz munkásokat a gyárakból elbocsátják és sehol nem akarnak nekik munkát adni.

Budapest, szept. 12. (Saj. tud. táv.) Fiuméből távirják: Alig hogy a királyné meggyilkolása közhírré lett, a szomszédos Sasakon kitört a régi gyűlölködés az olaszok ellen. A horvát liga tüntetést rendezett. A tüntetők az anarchista híreben álló Barbini és két más gyümölcsáros bódéját szétrombolták, azután a szárnyvasutnál dolgozó olasz munkások ellen vonultak. A rendörség és csendörség együttesen szétszórta a tüntetőket, a négy főkolompost letartóztatták.

KÖZGAZDASÁG.

— **Ösztöndíj erdészeknek.** A selmeczbányai m. kir. erdészeti akadémia a **külföldi** tanulmányokra szánt (1000) frtos erdészeti ösztöndíj elnyerésére pályázatot hirdet.

Az ösztöndíjat elnyerő köteles a folyó évi október havától kezdődőleg egy egész éven át az eberswaldei (Poroszország) esetleg részben a tharandi (Szászország) erdészeti akadémián az entomológiát s az erdővédelemben ennek alkalmazott részét hallgatni, különösen súlyt fektetve az erdőt károsító rovarokban betegségeket okozó különféle gombák és baktériumoknak s általában az erdő káros rovarok pusztítása módjainak és eszközeinek tanulmányozására.

Az ösztöndíj elnyerésére igényt tarthat minden magyar állampolgári joggal bíró **okleveles erdőbíró**.

Ha a küldendő szakférfi állami szolgálatban van, akkor az 1000 frtos ösztöndíjon kívül még az állásával összekötött tehermentes illetmények élvezetében is megmarad, a táppénzt más kiadásait azonban maga köteles fedezni.

Az oklevéllel és az akadémiai tanulmányokat, a kort, az eddigi és jelenlegi alkalmaztatást igazoló okmányokkal (szolgálati és minősítési táblázattal) felszerelt folyamodások alulírott igazgatóságához ez év szeptember hava 22 napjáig küldendők be.

Később beérkező folyamodások nem vehetők tekintetbe. Selmeczbánya, 1898. évi szeptember hó 4. A m. kir. bányászati és erdészeti akadémiai igazgatósága.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. szeptember 10-én

Magyar aranyjárdék 4%	120.85
Magyar koronajárdék	98.50
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.25
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	120
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.70
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.40
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	161.
Tiszabályaírói és szegedi sorsjegyek kölcsön	140.75
Osztárak járadék papírban	101.60
Osztárak járadék ezüstben	101.25

Osztárak járadék aranyban	121.50
Osztárak korona járadék	101.25
1860. Osztárak államsorsjegyek	140.75
Osztárak magyar bankrészevény	905.
Magyar hitelbankrészevény	393.
Osztárak hitelintézeti részevény	359.75
Páris vista	354.50
Német birodalmi márka	953.
London vista	120.15
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

HADI FELSZERELÉSEK RAKTÁRA.

Egyenruházati intézet.

Egyenruhákat és felszereléseket

minden fegyver nemhez a legjobb kivitelben és a **legjutányosabban** szállítok

FEHÉR I.

Valódi **Angol** és **Franczia** divat szövetek az őszi és téli időnyre a legnagyobb választékban megérkeztek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

FEHÉR I., férfi-szabó,
Nagyvárad, Fő-utca.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.									
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.				
Kolozsvár	ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány	ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05	
B.-Hunyad	>	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá	>	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen	>	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20	
Csucsá	>	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	>	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28		
Bucsa	>	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	>	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Brátka	>	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd	>	—	—	12 07	2 12	5 17	Szá. v. Szá. v. Szá. v. Szá. v. Gy. v.							
Rév	>	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	>	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13		
Elesd	>	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu	>	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen	>	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54	
Mező-Telegd	>	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	>	—	—	1 00	3 00	6 04	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48		
F.-Vásárhely	>	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	>	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.							
Várad-Velence	>	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	>	—	—	1 28	3 25	6 56	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta							
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	8 —	Püspöki	>	—	—	1 36	3 32	7 08	V. v. V. v. V. v. V. v.							
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta—Vértés ind.	5 25	1 05			
Püspöki	>	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Sáránd	>	9 28	5 06	M.-Pályi	>	5 47	1 30	
Bors	>	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence	>	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Bagos	>	9 41	5 17	H.-Pályi	>	6 03	1 48
Mező.-Keresztes	>	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	>	—	—	2 41	4 16	1 46	H.-Pályi	>	10 05	5 41	H.-Pályi	>	6 18	2 05
Mező-Peterd	>	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	>	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	M.-Pályi	>	10 20	5 55	H.-Bagos	>	6 40	2 29
B.-Ujfalu	>	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	>	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	N.-Léta	>	—	—	Sáránd	>	6 40	2 29
Sáp	>	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	>	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13		
Báránd	>	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	>	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.							
P.-Ladány	>	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	>	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49		
Szolnok	>	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	>	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09		
Nagy-Kátá	>	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	>	4 52	9 37	5 32	7 16	—								
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—									

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelenti.
* jelzettek feltételes megálló helyek.